

TRABZON MİLLETVEKİLİ
M. AKİF HAMZAÇEBİ'NİN

**MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ BAŞTA OLMAK
ÜZERE ÇEŞİTLİ VERGİ KANUNLARINDA
DEĞİŞİKLİK YAPAN KANUN
TASARISININ TÜMÜ ÜZERİNDE
TBMM GENEL KURULUNDA
CHP GRUBU ADINA YAPTIĞI
KONUŞMANIN ÖZETİ**

- ✓ **Gelir ve kurumlar vergisi oranlarındaki düşüşlerinin ve enflasyon muhasebesi uygulamasının önümüze getirdiği en büyük sorun, ücret gelirleri üzerindeki vergi yükünün oransal olarak artmasıdır.**

Bugünkü dünyada, sermayenin geniş hareket kabiliyeti, ülkeleri gelir ve kurumlar vergisi oranlarında düşüşe zorlamakta ve bu noktada, çalışanların, ücretlilerin vergi yükünün artması sorunu ortaya çıkmaktadır. Yani, vergi adaletinin, ücret geliri elde edenlerin aleyhine olarak bozulması sorunu karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de, 1998 yılından bu yana, vergi oranlarında önemli düşüşler yaşanmıştır. Bu süreç, şüphesiz uluslararası gelişmelere son derece uygundur.

Enflasyonun yıllardır işletmeler üzerinde yarattığı olumsuz etkileri gidermek, öz sermayenin vergilenmesini önlemek amacıyla enflasyon muhasebesinin sisteme dahil edilmesi de, şüphesiz, son derece olumludur. Ancak, gerek oran düşüşlerinin gerekse enflasyon muhasebesi uygulamasının önümüze getirdiği en büyük sorun, ücret gelirleri üzerindeki vergi yükünün oransal olarak artmasıdır.

- ✓ **Dolaylı vergi oranlarında artış, sabir gelirlilerin vergi yükünü artırmaktadır.**

Olayın bir diğer yönü de, gerek oran düşüşleri ve gerekse diğer yollarla vergi gelirlerinde meydana gelen düşüşlerin, vergi sisteminde vergi gelirlerindeki kayıpların, bütçe dengelerini tutturabilmek amacıyla Özel Tüketim Vergisi, Katma Değer Vergisi gibi dolaylı vergilerin oranlarında artışa gidilmek suretiyle karşılanmasıdır. Bu da, vergi sisteminde, sabit gelirlilerin vergi yükünün artması sonucunu yaratmaktadır.

- ✓ **Ücretlilerin ödeyeceği vergi, oransal olarak, 2004 yılında, çok daha artacaktır.**

Bu, şüphesiz, yıllardan beri yaşadığımız bir süreçtir. Ancak, bu süreç 2004 yılında daha ağırlaşarak devam edecektir. 2004 yılı bütçesine baktığımızda, 2002 yılı sonu itibarıyla yüzde 66 olan dolaylı vergilerin payının, yani, Katma Değer Vergisi, Özel Tüketim Vergisi gibi, vatandaşın harcamaları üzerinden alınan vergilerin payının, 2004 yılında, yüzde 70'e geldiğini görmekteyiz. Yine, 2004 yılında, ücretlilerin ödeyeceği Gelir Vergisinin, gerek toplam Gelir Vergisi içerisindeki payının gerekse millî gelire oranının, artacağını görüyoruz; çünkü, oran düşüşleri ve enflasyon muhasebesi, diğer mükelleflerin gelirlerinde önemli bir azalmaya, daha doğrusu, ödeyecekleri vergilerde önemli bir azalmaya yol açacak; bunun sonucunda, ücretlilerin ödeyeceği vergi, oransal olarak, 2004

yılında, çok daha artacaktır. Bu, bizim, bu gelişmelerin önümüze getirip koymuş olduğu en büyük sorunumuzdur.

- ✓ **Şüphesiz, oran düşüşleri, enflasyon muhasebesi, doğru uygulamalardır; ancak, bu doğru uygulamaları destekleyici, kayıtdışı önleyici başka politikaları uygulamaya koymadığımız takdirde, vergi sistemi bozulmaya devam edecek ve vergi adaleti, giderek ortadan kalkacaktır.**

Hükümetin, kurulduğu zaman “ilk üç ayda kayıtdışı önleyeceğiz, takip eden altı ayda da vergiyi tabana yayacağız” şeklindeki vaadi, üzülmeye değerdir, çünkü, üzülmeye değerdir ki, gerçekleşmemiştir ve gerçekleşme yönünde de, kayıtdışı kayda alma, vergiyi tabana yayma yönünde de, bir uygulamanın, çabanın da olduğu görülmektedir.

- ✓ **Asgari ücretin yetersizliğine üzülmeye değerdir, asgari ücreti, kalıcı bir şekilde, insanca yaşanabilir bir düzeye çıkarmak için, vergi sisteminde, kayıtdışı vergileyecek, vergi yükünün sadece çok sınırlı bir kitlenin omzunda kalmasını önleyecek müesseseleri ve uygulamaları geliştirmek gerekmektedir.**
- ✓ **AYRICA, BİR YANDAN, ASGARİ ÜCRET YETERSİZDİR TARTIŞMALARI YAPARKEN; ÖTE YANDAN, ASGARİ ÜCRETLİLER DE DAHİL OLMAK ÜZERE, BÜTÜN ÜCRETLİLERİN YARARLANDIĞI ÖZEL İNDİRİMİN –Kİ, AYLIK TUTARI 6 750 000 LİRALIK BİR VERGİ İNDİRİMİDİR- 1 Ocak 2004 TARİHİNDEN İTİBAREN UYGULAMADAN KALDIRILYOR OLMASI DA ÜZÜNTÜ VERİCİDİR.**
- ✓ **Vergi vermeyen kesimler vergi verir hale getirilmelidir.**

Türkiye, büyüyebilmek için, gelişmiş ülkelerle arasındaki mesafeyi kapatabilmek için, yüzde 5’in üzerinde bir büyüme oranına ihtiyaç duymaktadır ve bunun için de, yatırımlara bütçeden ayrılan payın mutlaka artırılması gerekir. Yatırımların yapılabilmesi için, bütçe gelirlerinin sağlam kaynaklarla finanse edilmesi gerekir. Bütçede vergi yükünün son derece önemli bir orana ulaştığını görülmektedir. Geldiğimiz noktada, artık bu yükü daha da artırmanın ekonomide olumsuz sonuçlar yaratacağı açıktır. O halde, yapılması gereken, bu yükü daha geniş bir tabandan almak, yani vergi vermeyen kesimleri vergi verir hale getirmektir ki, ancak bu şekilde yatırımların ve ihtiyaç duyduğumuz diğer harcamaların finansmanını sağlayabiliriz.

- ✓ **Görüşmekte olduğumuz tasarı, ekonomide zaman içinde meydana gelen değişikliklere paralel olarak birtakım düzenlemeleri kapsamakla birlikte, esas olarak Motorlu Taşıtlar Vergisinde bir sistem değişikliğini getiriyor ve daha önce geçici olarak sistemimize girmiş olan Özel İletişim Vergisi ve Özel İşlem Vergisi gibi vergilerin kalıcı hale gelmesini getiriyor.**

Motorlu Taşıtlar Vergisinde şu anda uygulanmakta olan sistemde hem ağırlık esası vardır hem yaş esası vardır hem de lüks kriteri vardır. Ancak, sistemin aksayan yanları vardır, tarife eskimiştir. Anayasanın “vergi, ödeme gücüne göre alınır” ilkesine çok uygun düşmemektedir, çok lüks arabalardan çok düşük miktarda vergi alınabilmektedir; bunun yanında, çok daha düşük değerli arabalardan da lüks arabalara kıyasla daha fazla vergi alınabilmektedir. Buna karşılık önümüze gelmiş olan tasarıda, silindir hacmi esası

getirilmektedir; ağırlık kriteri bir kenara bırakılmış ve münhasıran silindir hacmine dayalı bir sistem getirilmiştir. Silindir hacmi, birtakım gelişmiş ülkelerde, Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunda uygulanmaktadır. Yaş kriterini de silindir hacmine bağlı olarak kullanan ülkeler vardır. Bu, doğal olarak olması gereken bir durumdur; ama, bunun yanında, ağırlık esasını muhafaza eden ülkeler de vardır.

✓ **Türkiye gibi ülkelerde araç yaşlandıkça vergisi azalmak zorundadır.**

Motorlu Taşıtlar Vergisi, ülkelerin refah düzeyine göre, vatandaşın gelir düzeyine göre, hem bir servet vergisi özelliğine sahiptir hem de bir çevre politikasının aracıdır veya bir sağlık politikasının veya bir ulaşım politikasının aracıdır. Ülkelerin gelir düzeyi, vatandaşın gelir düzeyi, bu politikalardan hangisine ağırlık verileceğini belirlemektedir. Çok gelişmiş ülkelerde, refah düzeyi çok yüksek olan ülkelerde, sadece silindir hacmine bağlı kalınıp, diğer unsurlar ihmal edilebilmektedir, bir yaş kriteri, belki ihmal edilebilmektedir. Yaş kriteri nedir; aracın yaşı arttıkça, araç eskidikçe vergisinin azalmasıdır. Türkiye gibi ülkelerde araç yaşlandıkça bu vergi azalmak zorundadır; çünkü, bu verginin bir servet vergisi özelliği vardır. Vatandaşın ödeme gücü yoksa, sadece silindir hacmi yüksek diye, bu vergiyi almak da doğru değildir.

✓ **TASARININ SİLİNDİR HACMİNE İLİŞKİN DÜZENLEMESİ DOĞRU BİR İLKEDEN HAREKET ETMİŞ OLMAKLA UYGULAMADA ÇOK ÇEŞİTLİ SORUNLARA YOL AÇABİLECEKTİR.**

Bir aracın silindir hacmi arttıkça değeri artmaktadır; ancak, önümüzde öyle tablolar vardır ki, otomotiv sektöründe üretilen o kadar çok araba vardır ki, aynı silindir hacmine sahip olmakla birlikte değeri çok düşük olan veya değeri çok yüksek olan araçlar vardır. Aynı silindir hacmine sahip olup, değeri 35 000 000 000 lira olan bir araç vardır, yine aynı silindir hacmine sahip olup, değeri 100 000 000 000 lira olan araç vardır; ama, münhasıran her ikisi aynı silindir hacmine sahip diye, bunları vergi tarifesinde eşitlemek ve aynı vergiyi almak vergide adalet ve vergide eşitlik ilkesine aykırıdır. O nedenle, tasarının silindir hacmine ilişkin düzenlemesi; yani, silindir hacmine dayalı olarak vergileme, doğru bir ilkeden hareket etmiş olmakla birlikte, uygulamada çok çeşitli sorunlara yol açabilecektir.

✓ **2003 yılında, mükelleflerden, ek taşıt vergisi olarak tahsil edilmiş olan vergi gerçekte iade veya mahsup edilmemektedir.**

Motorlu Taşıtlar Vergisindeki düzenleme, 2004 yılı bütçesinin vergi geliri tablosuyla birlikte değerlendirildiğinde, karşımıza şu çıkmaktadır: 2004 yılı bütçesinde Motorlu Taşıtlar Vergisine ilişkin olarak, 1,6 katrilyon liralık bir gelir tahmin edilmiştir. Bu gelir, 2003 yılındaki hasılatla kıyasla, yüzde 50 oranındaki bir artışı ifade etmektedir. Yani, hükümetimiz, 2004 yılında, 2003 yılına kıyasla motorlu taşıtlardan alınan vergiyi yüzde 50 oranında artırmayı hedeflemektedir. Tasarıdaki tarife de bu hedef göz önüne alınarak düzenlenmiştir. Şüphesiz, belki, tek tek her araçta böyle bir oranda artış yok; ama, en azından, bu hedefe ulaşılması çabası vardır ve 2004 yılı için uygulanacak olan yeniden değerlendirme oranı da yüzde 28,5'tur. Tasarıyla öngörülen vergi gelirindeki artış miktarı, yeniden değerlendirme oranının üstündedir, 2004 yılı enflasyon hedefi olan yüzde 12 oranının üstündedir. Bunun anlamı şudur: 2003 yılında, mükelleflerden, ek taşıt vergisi olarak tahsil edilmiş olan vergi, sonuçta, mükelleflere iade edilmeyecektir. Tasarıda, bu verginin mükelleflerin 2004 yılında ödeyecekleri vergiye mahsup edilmesi yönünde bir hüküm var,

doğru, bu, mahsup yapılacak; ama, normal oranda artması gereken bir vergiyi, bu normal sınırlarının üzerinde artırıp ondan sonra bu mahsubu yapacağım dersiniz bunun anlamı, Anayasa Mahkemesi kararlarının arkasından dolanıp, bu vergiyi vatandaşa iade etmiyorum demektir.

Bu yıl içerisinde kabul ettiğimiz bir kanunla, fon payı dahil olmak üzere Kurumlar Vergisi oranını yüzde 33'ten 30'a indirmiştik. Bu tasarıyla, 2004 yılı kazançları için bu oran, yeniden yüzde 33'e çıkarılmaktadır. Yine, bununla sınırlı kalınmıyor, 2004 yılında ödenecek olan geçici vergi oranı da yüzde 33'e çıkarılmaktadır. Bu kadar kısa zamanda Kurumlar Vergisi oranından bir geri dönüş, vergide bir politikasızlık, tutarsızlık demektir.

- ✓ **Dolaylı vergileri artırarak harcamalara, haberleşmeye, işlem vergilerine yüklenmek suretiyle vergi adaletsizliğinin artırılması doğru değildir.**

Hükümetin, Adalet ve Kalkınma Partisinin bir taahhüdü vardı, Damga Vergisi başta olmak üzere işlem vergileri kaldırılacaktı. Bu uygulama, yasadaki bu düzenleme bu vaatlerle bağdaşmamaktadır. Bunlar olağanüstü dönem düzenlemeleridir; Özel İletişim, Özel İşlem Vergileri. 2003 yılı bütçesi yapılırken "2003 yılı sonuna kadar" diye uzatılmıştı; ama, olmadı. Vaatler tutulamadı; olabilir, belki hesaplar iyi yapılamadı o zaman. O zaman yapılması gereken, bu vergilere, eğer, bir iki yıl daha ihtiyaç duyuluyorsa, bunu söylemektir. Bunlar, vergide, vergi kanunlarında daimî olarak kalıcı hale getirilmemelidir. Vaat edilen politikalara aykırı hareket edilmiştir. Dolaylı vergileri bu şekilde artırarak harcamalara, haberleşmeye, işlem vergilerine yüklenmek suretiyle vergi adaletsizliğinin artırılması doğru olmamıştır.

- ✓ **Mevduat faizi, repo geliri gibi tasarruf araçlarının faiz gelirleri üzerindeki vergilemenin geçici düzenleme olmaktan çıkması gerekmektedir.**

Mevduat faizini, repo gelirini beyan ettirmenin şüphesiz birtakım olumsuzlukları olabilir. Vatandaşı bürokrasiden kurtarmak iyi bir şeydir. Vergi adaletine belki ters düşen yanları olabilir; ama, tasarrufu vergilemenin ekonomide yarattığı olumsuz sonuçlar da vardır. Stopajla yetinip beyanname verdirmemek doğru bir uygulama da olabilir; ama, bunları, geçici olmaktan çıkarıp, beyan edilecekse de beyan edilmeyecekse de, bunun daimi düzenlemesinin vergi kanunlarında yapılması gerekir.

- ✓ **Mademki enflasyon iniyor, mademki faizler iniyor, mademki makro dengeler yerinde, devlet iç borçlanma senetleri faiz gelirlerindeki istisnayı tekrar tanımaya gerek yoktur.**

Bir diğer düzenleme, devlet içborçlanma senetleri faiz gelirlerindeki istisnanın bir yıl daha uzatılmasıdır. Bu, kesinlikle yanlıştır. Sistemimizde halen var olan istisna, 31.12.2004 tarihine kadar ihraç edilecek hazine bonoları ve devlet tahvili faizleri için de geçerli kılınmaktadır; yani, hazine bonusu ve devlet tahvili faizi elde eden kişiler, elde ettikleri faiz gelirinin 2003 yılı için 315 milyar lirayı aşmaması halinde, bu gelirleri üzerinden hiçbir vergi ödememektedirler. Bir yanda asgarî ücretteki 6 750 000 liralık vergi istisnasının 1 Ocak 2004'ten itibaren kaldırma uygulaması, bir yanda da 2004 yılında beyan edilecek Hazine bonusu faiz gelirlerine ilişkin olarak 315 milyarlık bir istisna!.. Bunu, sizlerin takdirlerine, vicdanlarına bırakıyorum.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.